

FROST & SULLIVAN

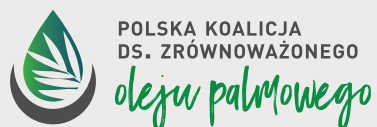
Raport
z badania poziomu
certyfikowanego
oleju palmowego
w Polsce
2021

POLSKA KOALICJA
DS. ZRÓWNOWAŻONEGO

oleju palmowego

Zdjęcie na okładce: © Audra Melton / WWF-US

**Polska Koalicja na rzecz
Zrównoważonego Oleju Palmowego**

 olejpalmowy.com

 sekretariat@olejpalmowy.com

FROST & SULLIVAN

Frost & Sullivan

D48 Building
ul. Domaniewska 48
02-672 Warsaw, Poland
Tel: + 48 22 275 50 03

Projekt graficzny i skład: Olga Figurska

Opracowanie zostało przygotowane przez firmę doradczą Frost&Sullivan w ramach Polskiej Koalicji na rzecz Zrównoważonego Oleju Palmowego.

Jakakolwiek reprodukcja w części lub całości tego raportu musi zawierać tytuł i podać źródło publikacji.

Rekomendowany sposób opisu źródła:
Raport z badania poziomu certyfikowanego oleju palmowego w Polsce, Frost & Sullivan dla Polskiej Koalicji na rzecz Zrównoważonego Oleju Palmowego, 2021

Reprodukcja tej publikacji w celach edukacyjnych i innych niekomercyjnych jest autoryzowana bez uprzedniej zgody pisemnej przez właściciela praw autorskich. Reprodukacja tej publikacji w celach komercyjnych jest zabroniona bez uprzedniego pisemnego pozwolenia ze strony posiadacza praw autorskich.

Raport z badania poziomu certyfikowanego oleju palmowego w Polsce 2021

Wstęp

Na przestrzeni ostatnich lat olej palmowy stał się jednym z ważniejszych surowców używanych do produkcji żywności, kosmetyków, pasz czy chemii użytkowej – zarówno jako ich składnik, jak i jako półprodukt (substrat), np. do produkcji środków powierzchniowo czynnych.

Wykorzystanie oleju palmowego w produktach spożywczych stało się przez lata źródłem wielu kontrowersji, związanych przede wszystkim z wpływem upraw i produkcji na środowisko naturalne. Olej palmowy jest wytwarzany z palmy olejowej (*Elaeis guineensis*) w krajach leżących w strefie klimatu równikowego i podrównikowego. Dwa kraje Azji Południowo-Wschodniej, Indonezja oraz Malezja, odpowiadają za ponad 80% światowej produkcji tego surowca¹. Do Europy olej palmowy trafia przede wszystkim przez Holandię (ponad 3 mln ton rocznie), Hiszpanię (ponad 2 mln ton rocznie) oraz Włochy (niecałe 1,7 mln ton rocznie), skąd jest transportowany drogą lądową do pozostałych państw europejskich². Polska importuje olej palmowy głównie z Niemiec oraz Holandii, a udział importu bezpośredniego z krajów producenckich jest niewielki³.

Palma olejowa produkuje dwa typy olejów, które diametralnie różnią się właściwościami⁴: surowy olej palmowy pochodzący z włóknistego mezo-karpu (środkowej warstwy owocni) oraz surowy olej palmowy pochodzący z ziaren palmowych⁵. Zużycie obu typów olejów znacząco wzrosło w ostatniej dekadzie⁶, wpływając na zmiany w środowisku naturalnym

w szczególności w krajach producenckich Azji Południowo-Wschodniej^{7,8}. Analiza zużycia oleju palmowego i jego wpływu na środowisko naturalne jest również niezwykle istotna z perspektywy postępujących zmian klimatu⁹, wyczerpujących się zasobów naturalnych¹⁰ oraz szybko rosnącej liczby ludności¹¹.

Kwestia oleju palmowego pojawia się w światowej debacie od wielu lat, w szczególności w kontekście wpływu produkcji oleju palmowego na środowisko naturalne oraz oddziaływania spożycia tego oleju na zdrowie człowieka. Zwolennicy stosowania oleju palmowego wskazują przede wszystkim na bardzo wysoką produktywność palmy olejowej, która wynosi około 3,7 tony na hektar rocznie. Dla porównania z jednego hektara można wyprodukować tylko około 1,3 tony oleju rzepakowego rocznie¹². Szczegółowe dane przedstawiono na **wykresie 1**. Drugim istotnym argumentem przytaczanym przez zwolenników wykorzystywania oleju palmowego jest uniwersalność, która wynika wprost z jego parametrów fizykochemicznych. Żaden inny olej nie posiada tak szerokiej gamy zastosowań, co powoduje, że dla niektórych producentów zastąpienie oleju palmowego jest niezwykle trudne lub wręcz niemożliwe¹³. Ponadto brakuje jednoznacznych dowodów naukowych wskazujących na szczególnie negatywny wpływ spożycia oleju palmowego na zdrowie człowieka¹⁴ w porównaniu do innych, równie często używanych olejów roślinnych¹⁵. Nie ma również na świecie instytucji, która rekomendowałaby zdecydowane ograniczenie lub zaprzestanie spożycia oleju palmowego¹⁶.

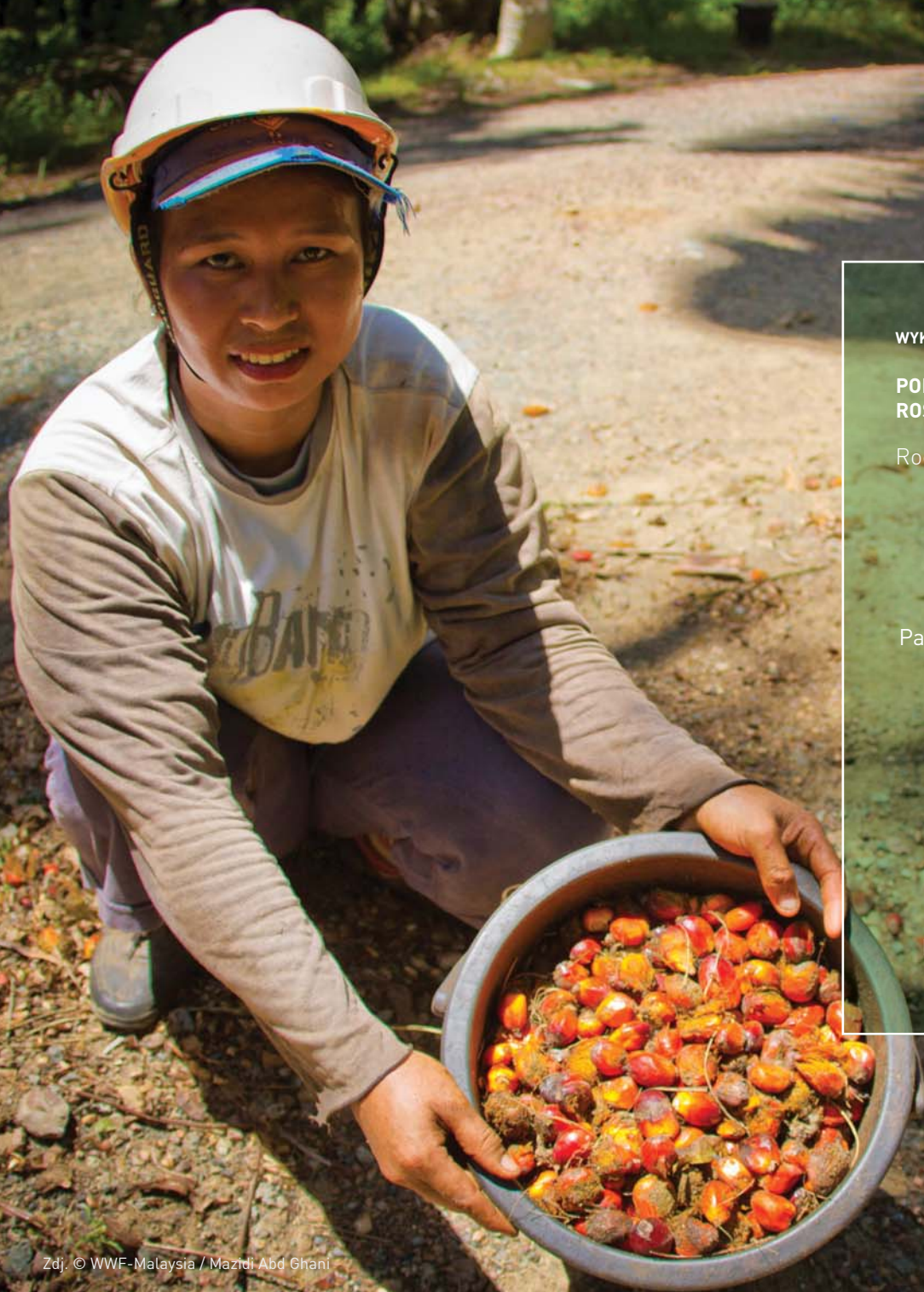
- ➊ Równocześnie olej palmowy posiada duże grono przeciwników. Krytyka produkcji i wykorzystania oleju palmowego w gospodarce płynie zarówno ze strony niektórych organizacji proekologicznych, jak i od samych konsumentów. Głównym argumentem przeciwko stosowaniu oleju palmowego jest wpływ na środowisko naturalne krajów-producentów⁷. Lata szybkiego wzrostu zapotrzebowania na olej palmowy doprowadziły do tworzenia plantacji w sposób niezrównoważony oraz wycinki tysięcy hektarów lasów tropikalnych, będących schronieniem dla wielu zagrożonych gatunków zwierząt i domem dla rozlicznych gatunków roślin. Ekstensywna produkcja oleju palmowego, której motorem napędowym była chęć maksymalizacji zysków, w znacznym stopniu przyczyniła się do istotnego zubożenia różnorodności biologicznej Indonezji i Malezji¹⁷. Przeciwnicy oleju palmowego wskazują także na łamanie praw pracowniczych na plantacjach, problemy z utrzymaniem płynności finansowej plantatorów oraz zanieczyszczenie środowiska odpadami¹⁸.

W ostatnich latach niektórzy producenci oraz grupy konsumentów zbojkotowali olej palmowy, mimo że wiele badań wskazuje, że nie ma to merytorycznego uzasadnienia i może doprowadzić do jeszcze większych, negatywnych skutków dla środowiska naturalnego^{13,19,20,21}. Bojkot oleju palmowego doprowadziłby bowiem do wzmożonej produkcji innych typów olejów roślinnych, które cechują się mniejszą wydajnością w przeliczeniu na hektar, a zakres ich zastosowań jest zdecydowanie węższy. Możliwości zastąpienia oleju palmowego przez inne oleje roślinne były poddane analizie przez liczne organizacje, które wśród potencjalnych negatywnych skutków, poza zwiększonym zapotrzebowaniem na tereny uprawne, wskazały na wzrost emisji dwutlenku węgla oraz dalsze zmiany w różnorodności biologicznej. Co więcej, alternatywne rozwiązania prawdopodobnie nie wpłynęłyby na zmniejszenie areалу upraw roślin oleistych w krajach klimatu równikowego i podrównikowego, a jedynie na zmianę gatunku uprawianych roślin.

Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody (IUCN)⁸ oraz Światowy Fundusz na rzecz Przyrody (WWF)²² to dwie najbardziej znane organizacje proekologiczne, które wskazują na negatywne skutki bojkotu oleju palmowego dla środowiska naturalnego. Obie organizacje wspierają działalność Sto-

warzyszenia na Rzecz Zrównoważonego Przetwórstwa Oleju Palmowego – RSPO (the Roundtable on Sustainable Palm Oil)¹⁸, organizacji zajmującej się ustalaniem i wdrażaniem norm koniecznych do uzyskania certyfikacji produkcji oleju palmowego. Certyfikowany olej palmowy wytwarzany jest z zachowaniem standardów takich jak przejrzystość procesu produkcji, zgodność z lokalnym prawem oraz przestrzeganie praw pracowniczych. Ponadto certyfikacja zobowiązuje plantatorów do utrzymania płynności finansowej, ciągłego ulepszania procesów produkcji, podejmowania odpowiedzialności za ochroną środowiska i zasobów naturalnych, a także za zrównoważony rozwój plantacji. RSPO zostało założone w 2004 r. i od tego czasu zrzesza wiele firm wykorzystujących olej palmowy w swoich produktach. Poziomy użytkownika certyfikowanego oleju palmowego przez poszczególne firmy (w skali globalnej) można śledzić przy użyciu narzędzia WWF Palm Oil Buyers Scorecard²³, opracowanego przez WWF.

Polska jest jedną z największych gospodarek regionu, a co za tym idzie również jednym z głównych konsumentów oleju palmowego w tej części Europy. Celem niniejszego raportu jest przedstawienie danych dotyczących zużycia oleju palmowego w Polsce w 2020 r. oraz oszacowanie poziomu certyfikowanego oleju palmowego, który trafia na nasz rynek. Raport został sporządzony przez firmę Frost & Sullivan w ramach działań w Polskiej Koalicji na rzecz Zrównoważonego Oleju Palmowego (PKZOP) i jest kontynuacją raportu przygotowanego przez tę samą firmę w poprzednim roku²⁴. •

WYKRES 1.

**PORÓWNANIE WYDAJNOŚCI WYBRANYCH
ROŚLIN OLEISTYCH**

Roczna efektywność produkcji oleju (ton/hektar)

Metodologia

Metodologia badania jest analogiczna do zastosowanej w badaniu przeprowadzonym w ramach Polskiej Koalicji na rzecz Zrównoważonego Oleju Palmowego w 2020 r. Celem badania ponownie było określenie całości zużycia oleju palmowego w Polsce oraz oszacowanie udziału oleju palmowego certyfikowanego RSP0 na polskim rynku.

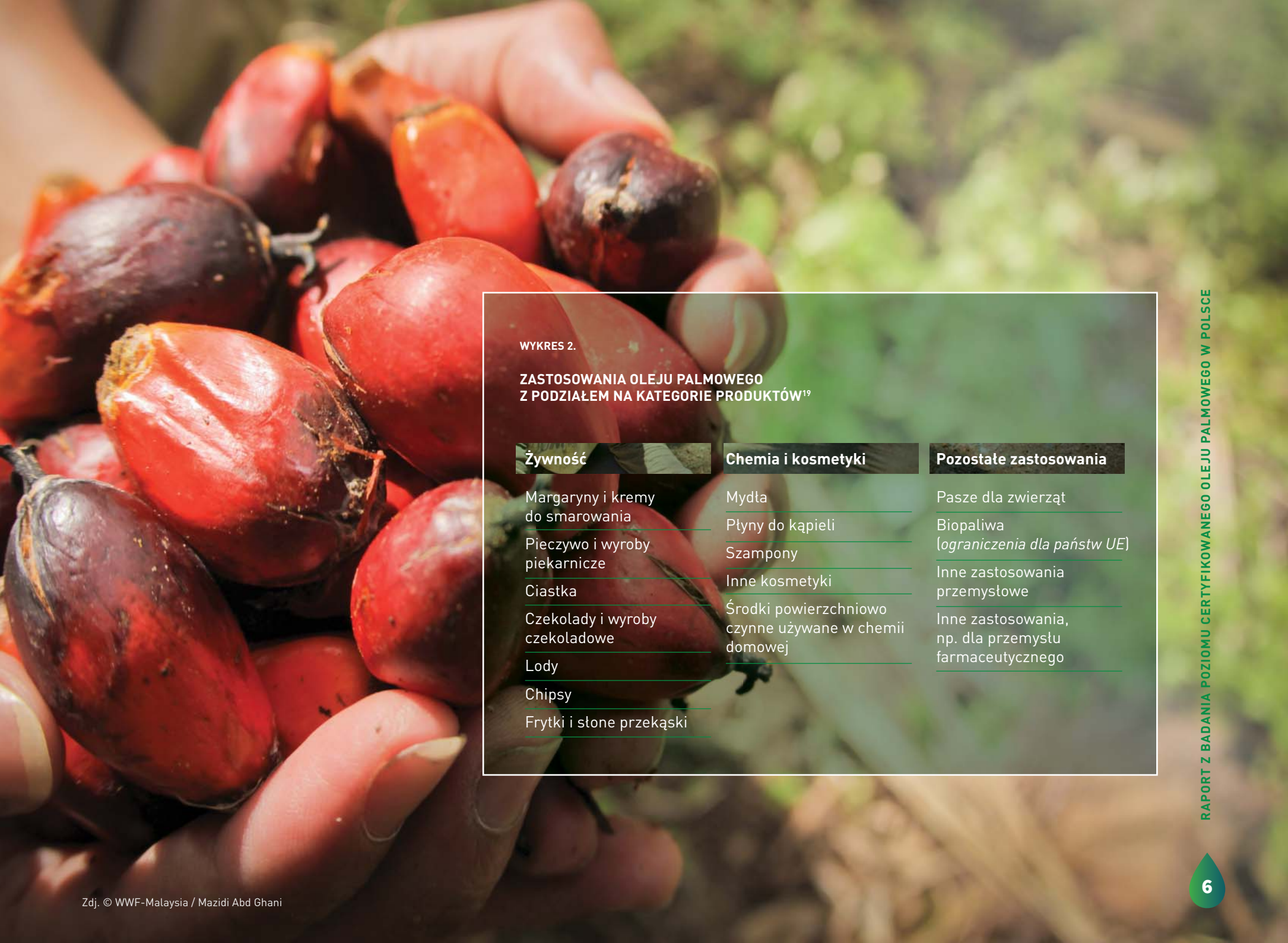
Zarówno tegoroczny raport, jak i poprzedni, bazują na założeniach i metodologii obliczeń zużycia oleju palmowego w Polsce po raz pierwszy użytej w raporcie przygotowanym przez WWF Polska i Frost & Sullivan w 2019 r. Dzięki ujednoczeniu metodologii, wartości prezentowane w każdym z kolejnych raportów można porównywać.

W tegorocznym badaniu, podobnie jak w latach ubiegłych, wzięto pod uwagę olej palmowy stosowany w trzech kategoriach produktów: w żywności; w chemii użytkowej i kosmetykach; w biopaliwach, paszach i pozostałych zastosowaniach. Najbardziej różnorodną kategorią jest żywność, do której wchodzi olej palmowy i jego pochodne używane w margarynach i kremach do smarowania, pieczywie i innych wyrobach piekarniczych, ciastkach, czekoladzie, lodach oraz w chipsach, frytkach i innych słonych przekąskach. W kategorii chemii i kosmetyków uwzględniono olej palmowy i jego pochodne używane do produkcji mydeł, płynów do kąpieli, szamponów, chemii użytkowej oraz wszystkich innych produktów konsumenckich, w których zawarte są środki powierzchniowo czynne, bazujące na oleju palmowym i jego pochodnych.

W ostatniej kategorii wzięto pod uwagę zbiorczo pasze dla zwierząt, biopaliwa, zastosowania przemysłowe i inne zastosowania nienależące do żadnej z wcześniejszych kategorii. Warto dodać, że w odniesieniu do biopaliw w 2018 r. przyjęto unijny plan stopniowego wycofywania importu oleju palmowego na potrzeby tego zastosowania²⁵. Podsumowanie wszystkich głównych zastosowań oleju palmowego przedstawiono na **wykresie 2**.

Pierwszym celem badania było oszacowanie całkowitej ilości oleju palmowego zużywanego lub konsumowanego w Polsce. Olej palmowy i jego pochodne trafiają do Polski zarówno pod postacią surowca, jak i w formie ukrytej, jako składniki gotowych produktów importowanych do kraju. Podobnie jak w przypadku raportu dotyczącego zużycia oleju palmowego w Polsce w 2019 r., dane na temat importu, eksportu i produkcji surowców oraz produktów końcowych pozyskano z opracowań Głównego Urzędu Statystycznego (GUS)³. Dane dotyczące importu i eksportu oleju palmowego oraz jego pochodnych (produkcja krajowa jest równa zero) są publikowane w systemie miesięcznym i poddawane ewentualnej korekcie na koniec roku kalendarzowego (dlatego dane dla lat ubiegłych zaprezentowane w tym raporcie mogą różnić się nieznacznie od przedstawionych w poprzednim raporcie). W pierwszej kolejności analizie poddano import surowca. Zużycie oleju palmowego w postaci surowca zostało obliczone jako różnica pomiędzy importem a eksportem.

W przypadku obliczeń dotyczących ilości oleju palmowego importowanego do Polski w postaci ukrytej (w produktach), wzięto pod uwagę dane GUS →

WYKRES 2.

**ZASTOSOWANIA OLEJU PALMOWEGO
Z PODZIAŁEM NA KATEGORIE PRODUKTÓW¹⁹**

Żywność	Chemia i kosmetyki	Pozostałe zastosowania
Margaryny i kremy do smarowania	Mydła	Pasze dla zwierząt
Pieczyno i wyroby piekarnicze	Płyny do kąpieli	Biopaliwa <i>(ograniczenia dla państw UE)</i>
Ciastka	Szampony	Inne zastosowania przemysłowe
Czekolady i wyroby czekoladowe	Inne kosmetyki	Inne zastosowania, np. dla przemysłu farmaceutycznego
Lody	Środki powierzchniowo czynne używane w chemii domowej	
Chipsy		
Frytki i sone przekąski		

➔ dotyczące importu poszczególnych typów produktów zawierających olej palmowy. W każdej podkategorii użyto wskaźników uśredniających procentowy udział oleju palmowego dla każdego z produktów wchodzących w jej skład. Wskaźniki – opracowane w jednym z poprzednich raportów¹⁹ – uwzględniają udział rynkowy produktów zawierających olej palmowy, średni masowy udział oleju w jednej jednostce produktu oraz inne uwarunkowania związane z lokalną charakterystyką produktów. Pod uwagę wzięto również wycofanie się niektórych producentów z wykorzystywania oleju palmowego, chociaż w tym zakresie wpływ na ostateczny wynik był nieznaczny. W przypadku niektórych podkategorii konieczne było zsumowanie wielu serii danych, a dla umożliwienia porównania wyników z danymi za 2019 r., wzięto pod uwagę te same serie danych. Szczegółowy opis każdej z podkategorii znajduje się w raporcie dotyczącym rynku oleju palmowego w Polsce przygotowanym przez Fundację WWF Polska i Frost & Sullivan w 2019 r. (z wykorzystaniem danych za 2017 r.)¹⁹.

Zsumowano wolumen oleju palmowego pochodzącego z importu surowca z wolumenem oleju palmowego pochodzącego z importu produktów zawierających olej palmowy. Następnie od uzyskanego wyniku odjęto wielość eksportu produktów zawierających olej palmowy, która została obliczona analogicznie jak dla importu. W obliczeniach nie uwzględniono produktów wyprodukowanych w danym roku, które pozostały niesprzedane.

Drugim celem raportu było oszacowanie procentowego udziału certyfikowanego oleju palmowego w całości oleju palmowego w Polsce. W przeprowadzonym badaniu za certyfikowany olej palmowy uznano jedynie olej palmowy z certyfikacją RSPO (the Roundtable on Sustainable Palm Oil). System certyfikacji RSPO obejmuje różne rodzaje i poziomy certyfikacji, do których zaliczyć można Segregated, Book&Claim oraz Mass Balance, a ich opisy znajdują się na stronach internetowych RSPO¹⁸. Na potrzeby tego raportu pod uwagę wzięto łańcuchy dostaw typu Segregated oraz Mass Balance.

Szczegółowe obliczenia zostały przeprowadzone osobno dla dwóch z trzech głównych kategorii, tj. dla żywności oraz dla chemii i kosmetyków. Poziom certyfikacji oleju palmowego dla zastosowań w trzeciej kategorii (biopaliwach, paszach, przemyśle i innych zastosowaniach) został oszacowany na

podstawie wyników z innych krajów europejskich, z powodu małej dostępności danych dla Polski. Kategorię żywności podzielono na podkategorie, analogicznie jak podczas obliczania całkowitego wolumenu oleju palmowego w Polsce. W każdej podkategorii przeanalizowano udziały największych graczy w rynku i zadeklarowany przez nich poziom certyfikacji. Deklaracje pochodziły z ankiety przeprowadzonej wśród członków Polskiej Koalicji na rzecz Zrównoważonego Oleju Palmowego, globalnych danych udostępnianych przez WWF (wspomniany WWF Palm Oil Buyers Scorecard²³), indywidualnych deklaracji producentów opublikowanych na ich stronach internetowych oraz bezpośrednich rozmów z uczestnikami rynku. Wstępne wyniki dla poszczególnych sektorów skonfrontowano z danymi z handlu zagranicznego i poddano odpowiedniej korekcie. Wzięto również pod uwagę sytuacje, gdy producent był przypisany do więcej niż jednej kategorii.

Dane przedstawione w niniejszym raporcie są szacunkowe i mogą się nieznacznie różnić od rzeczywistych wartości. Wynika to między innymi z nieanalizowania przez niektóre koncerny wykorzystania oleju palmowego na poziomie krajowym, a jedynie regionalnym lub globalnym. Ponadto w przeprowadzonym badaniu wzięto pod uwagę szczegółowe dane dla największych producentów, a w przypadku mniejszych graczy wartości zostały uśrednione lub oszacowane. Dodatkowo nie wszystkie firmy udostępniają informacje dotyczące zawartości oleju palmowego certyfikowanego w swoich produktach. Z drugiej strony dane z deklaracji złożonych przez poszczególne firmy zostały zweryfikowane poprzez analizę certyfikacji na poziomie koncernów (dane globalne) i branż oraz danych z handlu zagranicznego. Ponadto uzupełniające informacje zebrano z innych źródeł wtórnych oraz od podmiotów aktywnych na różnych etapach łańcucha dostaw. ●

Zmiany w konsumpcji oleju palmowego w Polsce

Przez wiele lat import oleju palmowego do Polski wzrastał w tempie około 5-6% rok do roku. Co ważne, wzrost nie ograniczał się tylko do importu oleju palmowego, ale był równie wysoki dla wszystkich ważniejszych olejów roślinnych, w tym słonecznikowego, kokosowego oraz rzepakowego.

W 2019 r. import oleju palmowego do Polski pod postacią surowca osiągnął rekordową wartość ok. 283 tys. ton. Rok 2020 był pierwszym od wielu lat, kiedy import oleju palmowego spadł – odnotowano znaczący, 12% spadek do poziomu ok. 249 tys. ton (na takim poziomie kształtował się import do Polski w 2017 r.). Z kolei eksport oleju palmowego z Polski pozostaje niski i w 2020 r. wyniósł nieco ponad 4 tys. ton. W rezultacie zużycie oleju palmowego w 2020 r. wyniosło 245 tys. ton.

Ze względu na pandemię koronawirusa, spowolnienie gospodarcze i ograniczenia w handlu można byłoby przypuszczać, że spadek importu oleju palmowego i zmniejszenie zużycia spowodowane są czynnikami makroekonomicznymi. Najprawdopodobniej jednak przyczyny związane są z ograniczaniem stosowania oleju palmowego przez niektórych producen-

tów. W 2020 r. wzrost bowiem sumaryczny import pozostałych głównych typów olejów roślinnych, traktowanych często jako wartość referencyjna dla oleju palmowego. W skali roku import oleju słonecznikowego zwiększył się o 39%, kokosowego o 9%, a rzepakowego o 12%. Ponadto sumaryczny wolumen wskazuje na stabilny wzrost importu głównych olejów roślinnych w latach 2018-2019 oraz 2019-2020, utrzymujący się na poziomie 10% rok do roku. Należy przy tym pamiętać, że olej rzepakowy i słonecznikowy są również produkowane w Polsce. **Wykres 3.** przedstawia zmiany wartości importu oleju palmowego do Polski pod postacią surowca w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Podobnie jak w latach ubiegłych, Niemcy i Holandia pozostają głównymi eksporterami oleju palmowego do Polski. Te dwa kraje były odpowiedzialne za 89% surowca trafiającego do naszego kraju w latach 2017-2019, a w 2020 r. ich sumaryczny udział nieznacznie zmalał do 88%. W przypadku Holandii w latach 2017-2019 odnotowywano znaczący wzrost wolumenu eksportu do Polski (o ponad 40%), ale w 2020 r. ilość oleju palmowego pod postacią surowca sprowadzanego z tego kraju nieznacznie zmalała, z ok. 98 tys. ton do ok. 94 tys. ton (spadek o 4,1%). Obecnie import z Holandii stanowi niecałe 38% importu oleju palmowego do Polski. ➔

WYKRES 3.

**IMPORT OLEJU PALMOWEGO DO POLSKI
W POSTACI SUROWCA W LATACH 2016-2020 R.**

Import oleju palmowego w tys. ton

➔ Z kolei w przypadku Niemiec, głównego dostawcy oleju palmowego do Polski, po latach stabilizacji wolumenu importu na poziomie około 153 tys. ton rocznie, nastąpił spadek do poziomu 125 tys. ton (o 18,3%). Nadal jednak ponad 50% oleju palmowego w postaci surowca sprowadza się do Polski właśnie z Niemiec (przy czym w dużej części jest on wcześniej importowany z Holandii, gdzie trafia bezpośrednio z krajów producenckich, przede wszystkim Malezji oraz Indonezji).

Spośród pozostałych krajów europejskich, nieznacznie wzrósł import z Włoch (trzeciego pod względem wielkości wolumenu kraju eksportującego olej palmowy do Polski), który wyniósł 17 tys. ton. Z kolei import z Danii nieznacznie zmalał, osiągając poziom 5 tys. ton.

W 2020 r. istotna zmiana nastąpiła w zakresie importu oleju palmowego bezpośrednio z krajów producenckich, tj. Malezji, który wzrósł z 2 tys. ton do 5 tys. ton. O ile bezwzględne wartości nie są znaczne, to wzrost importu może wskazywać na trend skracania łańcucha dostaw. Z kolei import bezpośredni z Indonezji utrzymywał się na minimalnym poziomie.

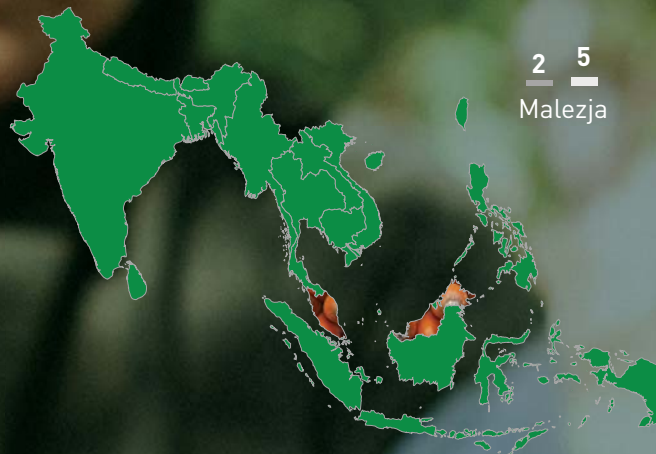
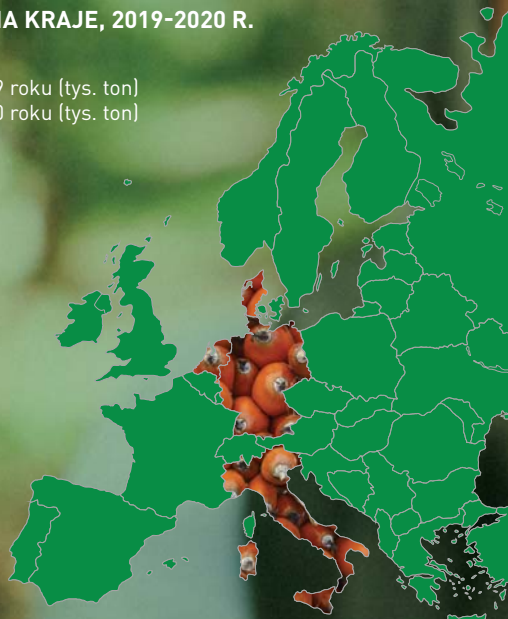
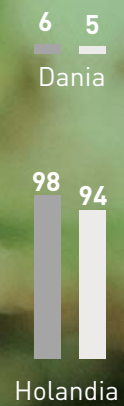
W odniesieniu do eksportu z Polski, który wyniósł 4 tys. ton oleju palmowego w surowcu, głównym odbiorcą była Litwa (odpowiedzialna za około połowę wolumenu) oraz pozostałe kraje sąsiedzkie.

Olej palmowy, poza surowcem, sprowadzany jest do Polski również w postaci ukrytej jako składnik gotowych produktów spożywczych, kosmetycznych oraz chemicznych. O ile w latach 2017-2019 w niemalże każdej kategorii produktowej (zawierającej olej palmowy) obserwowano wzrost importu, to w 2020 r. wzrósł import tylko niektórych produktów, a innych małał. Na przykład import lodów wzrósł o 24%, mydła o 13%, środków powierzchniowo czynnych o 9%, a czekolady i wyrobów czekoladowych o 7%. Jednocześnie zmalał import chipsów i frytek o 24%, margaryny o 3%, a szamponów o 2%. Po zsumowaniu wolumenu wszystkich kategorii produktowych oraz oszacowaniu procentowej ilości oleju palmowego w każdej z nich obliczono, że import oleju palmowego w produktach wyniósł w 2020 r. ponad 212 tys. ton – wzrost o niecałe 5 % w porównaniu do 202 tys. ton w 2019 r. ➔

WYKRES 4.

**IMPORT OLEJU PALMOWEGO DO POLSKI
Z PODZIAŁEM NA KRAJE, 2019-2020 R.**

■ Import w 2019 roku (tys. ton)
■ Import w 2020 roku (tys. ton)

- ➔ Dodając ten wynik do wolumenu oleju palmowego importowanego do Polski pod postacią surowca obliczono, że całkowity import oleju palmowego do Polski wyniósł w 2020 r. nieco ponad 462 tys. ton. Oznacza to spadek importu oleju palmowego do Polski w porównaniu z poprzednim rokiem o 3,1%. W efekcie zmieniła się struktura importu oleju palmowego do Polski – w 2019 r. olej w surowcu stanowił 58%, a olej w produktach 42% całego importu, a w roku 2020 r. odpowiednio 54% i 46%.

Znacząco – o 17,9% – wzrósł eksport z Polski produktów zawierających olej palmowy. Szacowany eksport oleju palmowego zawartego w produktach wzrósł z 79 tys. ton w 2019 r. do 93 tys. ton w 2020 r. W rezultacie w zeszłym roku w Polsce wykorzystano około **369 tys. ton oleju palmowego**, co oznacza spadek aż o 7,3% w porównaniu do 2019 r., kiedy wykorzystanie oleju palmowego w Polsce szacowano na 398 tys. ton. Ponadto po latach wzrostu zużycie oleju palmowego w Polsce na mieszkańca zaczęło spadać. Równocześnie trzeba pamiętać, że olej palmowy znajduje zastosowanie nie tylko w dobrach konsumenckich – ważnym sektorem wykorzystującym ten surowiec jest na przykład przemysł chemiczny. **Wykres 5.** przedstawia wolumen i zmiany w imporcie oleju palmowego do Polski. •

Poziom certyfikowanego oleju palmowego w Polsce

Unia Europejska odpowiada jedynie za poniżej 10% światowego zużycia oleju palmowego, jednak stworzenie programu certyfikacji wpływa na zrównoważony rozwój plantacji i przetwórstwa oleju palmowego w skali globalnej.

W 2019 r. szacowano, że aż 86% oleju palmowego trafiającego do Unii Europejskiej (wliczając Wielką Brytanię) posiada certyfikację²⁶, a aż około 64% to olej palmowy certyfikowany na poziomie Segregated lub Mass Balance. W poprzednim raporcie przygotowanym dla Polskiej Koalicji Zrównoważonego Oleju Palmowego określono udział oleju palmowego certyfikowanego w Polsce (na poziomie Segregated lub Mass Balance) na około 55%²⁴, przy czym ze względu na brak dostępu do danych ilość oleju palmowego certyfikowanego w kategorii „pozostałe zastosowania” została jedynie oszacowana – na poziomie pomiędzy 15% a 30%. W kategorii żywności udział oleju palmowego certyfikowanego wyniósł 78%, a w kategorii chemii i kosmetyków – 57%.

W 2020 r. udział oleju palmowego certyfikowanego na polskim rynku wzrósł do ok. 60% dla poziomu Segregated oraz Mass Balance. Przy uwzględnieniu całości oleju certyfikowanego (doliczając certyfikację Book & Claim), w 2020 r. poziom oleju palmowego certyfikowanego

w Polsce wyniósł niemalże 80%. Jest to wynik zbliżony do poziomu dla Unii Europejskiej (86% w 2019 r.²⁶), przy czym wzrost udziału certyfikowanego oleju palmowego w UE w ostatnich latach spowolnił.

Krajowe wyniki nie odbiegają również od poziomu certyfikacji w Niemczech¹² i Holandii, z których do Polski trafia zdecydowana większość oleju palmowego w surowcu²⁷. Warto dodać, że więcej oleju palmowego certyfikowanego trafia do krajów Europy Północnej niż do państw Europy Południowej (np. do portów w Hiszpanii czy we Włoszech). **Wykres 6.** przedstawia szczegółowe obliczenia z podziałem na kategorie.

Najwyższy poziom oleju palmowego certyfikowanego odnotowano w przypadku artykułów spożywczych, co wynika – podobnie jak w latach ubiegłych – z przywiązywania przez konsumentów większej wagi do składu produktów spożywczych w porównaniu do chemii użytkowej czy kosmetyków. Z tego powodu to producenci żywności częściej zobowiązują się do stosowania w produktach oleju palmowego certyfikowanego. Wielu graczy obecnych na polskim rynku już od kilku lat używa jedynie oleju palmowego z certyfikacją RSP0. Warto zaznaczyć, że wysoki poziom certyfikacji wynika nie tylko z udziału dużych, globalnych marek, ale również z częstszego korzystania z oleju palmowego certyfikowanego przez rodzime firmy. ➔

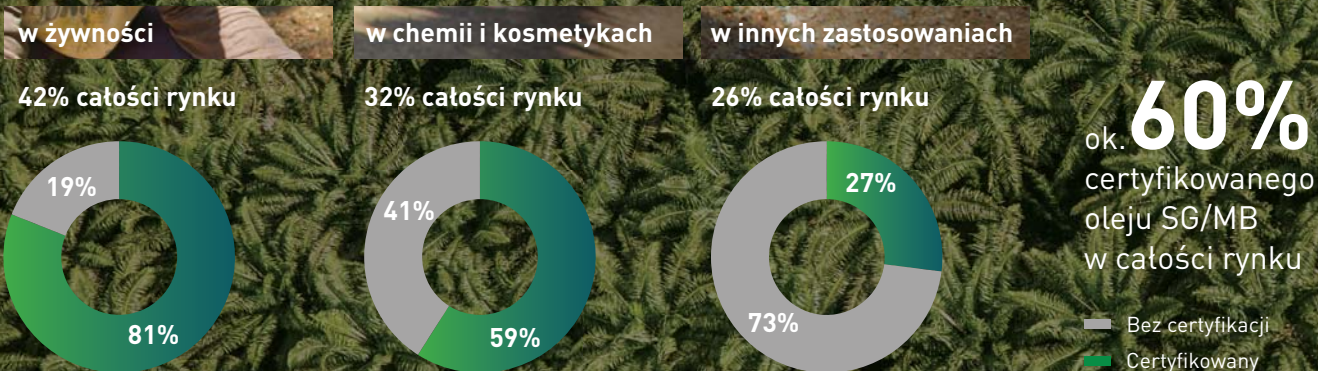
- ➔ Osiągnięcie w 2020 r. poziomu 81% certyfikacji oleju palmowego w produktach spożywczych, to wzrost o 3 punkty procentowe w porównaniu z poprzednim rokiem.

Z kolei w kategorii chemii i kosmetyków poziom certyfikacji wzrósł z 57% w 2019 r. do 59% w 2020 r. Olej palmowy jest stosowany w produktach tej kategorii od wielu lat, głównie jako półprodukt używany do produkcji środków powierzchniowo czynnych. W ostatniej kategorii, obejmującej pozostałe zastosowania, udział oleju palmowego certyfikowanego jest najniższy i wynosi zaledwie 27%, przy czym jest to wartość szacunkowa (ze względu na ograniczony dostęp do danych).

Poziom certyfikacji oleju palmowego trafiającego na polski rynek nie odbiega znacząco od rynków zachodnioeuropejskich. Najbardziej wiarygodne szacunki, wspomniane wcześniej w raporcie, mówią o 86% certyfikowanego oleju palmowego w Unii Europejskiej (w tym 64% rynku to olej palmowy o certyfikacji na poziomach Segregated oraz Mass Balance; 22% to olej palmowy certyfikowany na poziomie Book & Claim oraz IS-CSP0). Szczególnie w kategorii żywności trudno obecnie znaleźć globalnych graczy, którzy nie wykorzystują w swoich procesach oleju palmowego certyfikowanego. Ten trend jest widoczny także w bazie danych WWF Palm Oil Buyers Scorecard. ●

WYKRES 6.

UDZIAŁ CERTYFIKOWANEGO OLEJU PALMOWEGO W POLSCE WG KATEGORII PRODUKTÓW W 2020 R.
(SG – SEGREGATED, MB – MASS BALANCE)

Podsumowanie

Rok 2020 był pierwszym od wielu lat, w którym import oleju palmowego pod postacią surowca do Polski zdecydowanie zmalał i wyniósł niecałe 250 tys. ton.

Równoczesny wzrost zapotrzebowania na inne typy oleju palmowego wskazywałby na zastępowanie go w produktach przez niektórych odbiorców. Z drugiej strony import oleju palmowego w produktach wzrósł do 212 tys. ton. W efekcie całkowity import oleju palmowego do Polski w 2020 r. osiągnął poziom 462 tys. ton. Jednocześnie zwiększył się eksport produktów zawierających olej palmowy, a całkowite zużycie oleju palmowego na potrzeby polskiej gospodarki ukształtowało się na poziomie około 369 tys. ton. Holandia i Niemcy pozostają głównymi eksporterami oleju palmowego do Polski, przy czym olej z Niemiec jest najczęściej pierwotnie pozyskiwany przez Niemcy z Holandii.

Spadek importu oleju palmowego do Polski nie zmienił trendu rosnącego udziału oleju palmowego certyfikowanego na rynku krajowym. Biorąc pod uwagę tylko poziom certyfikacji Segregated oraz Mass Balance, udział certyfikowanego oleju palmowego wzrósł z 55% w 2019 r. do około 60% w 2020 r. Wzrost zaobserwowano w każdej z kategorii, a udział certyfikowanego oleju palmowego wyniósł 81% dla żywności, 59% dla chemii i kosmetyków oraz 27% dla pozostałych zastosowań. Różnice w poziomie certyfikacji po raz kolejny potwierdzają tezę, że produkty znajdujące się bliżej konsumenta znacznie częściej zawierają w sobie certyfikowany

olej palmowy. Biorąc pod uwagę poziom certyfikacji Book & Claim, który nie był uwzględniony w obliczeniach w tym raporcie, całkowity poziom certyfikacji oleju palmowego w Polsce może kształtować się na poziomie nawet 80%, czyli niewiele mniej niż średnia wartość dla Unii Europejskiej (86%), w której uwzględniono certyfikacje Segregated, Mass Balance, Book & Claim oraz IS-CSPO.

Olej palmowy i jego produkcja w dalszym ciągu budzą wiele kontrowersji, ale dzięki działaniom podejmowanym przez niektórych organizacje proekologiczne, np. WWF czy IUCN, wzrasta świadomość szkodliwości prób zastępowania oleju palmowego, a dowody naukowe zyskują coraz większy rozgłos. Przekłada się to między innymi na kierunek działań Unii Europejskiej, a instytucje takie jak Komisja Europejska zdecydowanie złagodziły swój stosunek do kwestii oleju palmowego. Co więcej, certyfikacja RSPO stała się rozpoznawalnym symbolem gwarantującym bardziej zrównoważoną produkcję i przetwórstwo oleju palmowego. W Polsce rosnący udział oleju palmowego certyfikowanego jest efektem działań m.in. Polskiej Koalicji na rzecz Zrównoważonego Oleju Palmowego, która promuje ideę certyfikacji, jako najlepszego narzędzia w walce o bardziej zrównoważoną produkcję oleju palmowego. ●

Literatura

- ¹ Palm Oil Production by Country in 1000 MT, Index Mundi & United States Department of Agriculture, <https://www.indexmundi.com/agriculture/?commodity=palm-oil>, 31/05/2021
- ² Eurostat Database, European Commission, <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>, 31/05/2021
- ³ Główny Urząd Statystyczny, <https://stat.gov.pl/>, 31/05/2021
- ⁴ Palm oil vs palm kernel oil: What's the difference?, Malaysia Kini, <https://www.malaysiakini.com/knownmypalmoil/480694>, 31/05/2021
- ⁵ *Elaeis guineensis* (African oil palm), Invasive Species Compendium, CAB International, <https://www.cabi.org/isc/datasheet/20295#tosummaryOfInvasiveness>, 31/05/2021
- ⁶ Palm Oil, Our World in Data, <https://ourworldindata.org/palm-oil>, 31/05/2021
- ⁷ The social and environmental impact of palm oil, Green Palm Sustainability, <https://greenpalm.org/about-palm-oil/social-and-environmental-impact-of-palm-oil>, 31/05/2021
- ⁸ Palm Oil and Biodiversity, The International Union for Conservation of Nature (IUCN), <https://www.iucn.org/resources/issues-briefs/palm-oil-and-biodiversity>, 31/05/2021
- ⁹ Salawitch R.J., Canty T.P., Hope A.P., Tribett W.R., Bennett B.F., Paris Climate Agreement: Beacon of Hope, Springer Climate, <https://doi.org/10.1007/978-3-319-46939-3>, 2017
- ¹⁰ Oberle B., Bringezu S., Hatfield-Dodds A., Hellweg S., Schandl H., Clement J. et al, Global Resources Outlook 2019, United Nations Environment, 2019
- ¹¹ World Population Prospects: The 2017 Revision, United Nations, https://population.un.org/wpp/Publications/Files/WPP2017_Volume-I_Comprehensive-Tables.pdf, 31/05/2021
- ¹² Forum Nachhaltiges Palmöl, <https://www.forumpalmoil.org/>, 31/05/2021
- ¹³ WWF Deutschland, Auf der Ölspur – Berechnungen zu einer palmölfreieren Welt, 2016, <https://www.wwf.de/themen-projekte/landwirtschaft/produkte-aus-der-landwirtschaft/palmoil/auf-der-oelspur>, 02/06/2021
- ¹⁴ Kadandale S., Marten R., Smith R., The palm oil industry and noncommunicable diseases, Bulletin of the World Health Organization, 2019;97:118-128, doi: <http://dx.doi.org/10.2471/BLT.18.220434>, 2019
- ¹⁵ Zglińska K., Tłuszcz palmowy – mity i fakty, Centrum Dietetyczne Online, Narodowe Centrum Edukacji Żywieniowej, <https://ncez.pl/abc-zywienia-/fakty-i-mity/tluszcz-palmowy-----mity-i-fakty>, 31/05/2021
- ¹⁶ Kwestie Zdrowotne, Polska Koalicja ds. Zrównoważonego Oleju Palmowego, <http://olejpalmony.com/kwestie-zdrowotne/>, 31/05/2021
- ¹⁷ The effects of palm oil, Orangutan Foundation International, <https://orangutan.org/rainforest/the-effects-of-palmoil/>, 31/05/2021
- ¹⁸ RSPO Certification, Roundtable on Sustainable Palm Oil, <https://rspo.org/certification>, 31/05/2021
- ¹⁹ Wpływ konsumpcji oleju palmowego w Polsce na globalne środowisko naturalne i analiza możliwości jego zastąpienia przez inne oleje roślinne, Raport Frost & Sullivan dla Fundacji WWF Polska, 2019
- ²⁰ Keller E., Palm reading: Should we buy or boycott products containing palm oil?, WWF UK Blog, <https://blogs.wwf.org.uk/blog/green-sustainable-living/green-sustainable-living-food/palm-reading-should-we-buy-or-boycott-products-containing-palm-oil/>, 31/05/2021
- ²¹ Fassler J., Giving Up Palm Oil Might Actually Be Bad for the Environment, Smithsonian Magazine, <https://www.smithsonianmag.com/science-nature/giving-up-palm-oil-might-actually-be-bad-environment-180958092/>, 31/05/2021
- ²² Palm Oil, World Wide Fund for Nature, https://wwf.panda.org/our_work/our_focus/food_practice/sustainable_production/palm_oil/, 31/05/2021
- ²³ Palm Oil Buyers Scorecard, World Wide Fund for Nature, <https://palmoilscorecard.panda.org/>, 31/05/2021
- ²⁴ Raport z badania poziomu certyfikowanego oleju palmowego w Polsce, Polska Koalicja ds. Zrównoważonego Oleju Palmowego, <https://olejpalmony.com/wp-content/uploads/2020/10/Raport-z-badania-oleju-palmowego-w-Polsce.pdf>, 2020
- ²⁵ Keating D., EU Labels Biofuel From Palm Oil As Unsustainable, Bans Subsidies, Forbes Magazine, <https://www.forbes.com/sites/davekeating/2019/03/14/eu-labels-biofuel-from-palm-oil--as-unsustainable-bans-subsidies/#70bd04e9c9da>, 31/05/2021
- ²⁶ Latest data shows 86% of palm oil imported to Europe sustainable, The Sustainable Trade Initiative, <https://www.idhsustainabletrade.com/news/latest-data-shows-86-of-palm-oil-imported-to-europe-sustainable/>, 31/05/2021
- ²⁷ 74% of palm oil used by the European food industry is sustainable, European Sustainable Palm Oil, <https://techpress.es/en/el-74-del-aceite-de-palma-empleado-en-europa-essostenible/>, 31/05/2021

POLSKA KOALICJA
DS. ZRÓWNOWAŻONEGO

oleju palmowego

 olejpalmowy.com

 sekretariat@olejpalmowy.com